

Ольга НЕУДАЧИНА,
вчитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії,
старший учитель СНВК "Садок-школа" № 6 м. Сімферополя

Сходінки успіху і самоповаги

З 2010 року наш спеціалізований навчально-виховний комплекс "Садок-школа" № 6 м. Сімферополя бере участь у дослідницько-експериментальній роботі всеукраїнського рівня за темою: "Школа асертивності як центр формування самодостатньої особистості".

У рамках експерименту адміністрація школи поставила завдання перед учителями: формування асертивної поведінки учнів з метою виховання в них самодостатньої особистості. Асертивність – це здатність людини гідно відстоювати свої права, не зневажаючи прав інших. Асертивна поведінка дає змогу висловлюватися чітко й однозначно, діяти порядно, не допускати маніпулювання собою, вміти наполягати на своєму та виявляти повагу до інших людей.

Початкові класи – перша сходинка у системі шкільної освіти та виховання. У молодших школярів формування моделі поведінки багато в чому залежить від сім'ї. Діти наслідують батьків, копіюють їхні манери, мову, інтонацію. Неабияку роль у формуванні поведінкових стереотипів відіграє перший учитель. Доброзичливий тон, чіткий, зрозумілий виклад уроків, емоційне спілкування створює вчителю авторитет в очах учнів.

Як побудувати роботу з виховання асертивної поведінки у школі I ступеня, щоб досягти успіху педагогові? Найефективніший метод – це гра. А якщо в ігровій формі подорожувати з учнями, то можна досягти поставлених завдань.

Отже, мій 2-Б клас "Екстремали" вирушають у морську мандрівку на острів "Скарби та знання". Ми взяли з собою закони нашого шкільного життя, правила спілкування у колективі. А ще старанність, адже тоді все вдається і приходить успіх. Ми вирішили зібрати всі свої досягнення і побудувати власний шлях до успіху.

Безсумнівно, формування асертивності особистості дитини -- процес багатоетапний. Крок за кроком кожен учень класу підніматиметься сходинками до успіху.

З цією метою я запропонувала моїм другокласникам довгостроковий проект "Сходінки успіху". Він охоплює такі етапи: сходинка № 1 "Я і моя сім'я", сходинка № 2 "Я – здорова людина", сходинка № 3 "Я – культурна людина", сходинка № 4 "Я – громадянин України", сходинка № 5 "Я – успішний учень".

Працюючи над проектами, мої учні почали ставити запитання, знаходити на них відповіді, міркувати, слухати і чути одне одного, обмінюватися думками, розширили власний світогляд, а головне – стали замислюватися над своїм ставленням до себе та навколишнього світу.

Ми часто проводимо в класі навчальні тренінги: "Я вчуся працювати", "Я вчуся вчитися", "Я вивчаю мови", "Я вивчаю математику", "Я – активний читач". Підсумком цієї роботи став практикум "Мої успіхи в навчанні".

У "Шкільну морську подорож" неможливо вирушити одному. Поруч з тобою мають бути добрі й мудрі вчителі, цікаві та надійні друзі. Багато чого навчили моїх другокласників виховні тренінги: "Вчимося спілкуватися", "Я і мої друзі", "Побажання друзів", "Моє ставлення до людей". Відтак кожен учень класу склав своє "сузір'я успіху", де оцінив своє навчання, вчинки, досягнення та ставлення до оточення.

Безумовно, для досягнення успіху учневі необхідно виробляти в собі лідерські якості, відповідально ставитися до доручень, уміти працювати в команді. Дітям запропонували цікаві ролі для "морської шкільної подорожі": капітан порту, штурман, боцман, санітар, еколог, кореспондент, аніматор. У класі з'явилося самоврядування, де кожен учень зміг виявити організаторські здібності, знайти своє місце в житті класу.

У власній педагогічній практиці я залучаю до участі в проектах усіх дітей через групову форму роботи. Для цього клас поділено на три екіпажі, які співпрацюють і змагаються між собою. Кожен член екіпажу виконує певні обов'язки, отримує "зірочки", намагається підняти рейтинг успішності своєї команди.

Активну участь у цьому проекті взяли батьки учнів нашого класу. Спільно були організовані виставки творчих робіт дітей, фотокорисажі та презентації.

Підсумком шкільної подорожі на острів "Скарби та знання" став рейтинг успішності кожного учня в акціях, проектах, класних і позакласних заходах.

Наприкінці навчального року найбільш активні й успішні учні отримали почесні дипломи переможців "Рейтингу успішності".

Учні стали уважніше слухати своїх товаришів, навчилися висловлювати власну думку, з'явився інтерес до думки інших; діти намагаються контролювати свої емоції та поведінку, навчаються співпрацювати і дружити, щоб досягти певної мети. Адже асертивна людина та, котра відповідає за власну поведінку, поважає себе й оточення, вона – позитивна, слухає, розуміє і готова співпрацювати. Отже, наш маленький класний колектив стає частиною загальношкільного освітнього виховного асертивного середовища, яке відповідно до Програми дослідно-експериментальної роботи формує наш педагогічний колектив.

Переконана: праця вчителя завжди знайде місце в серцях його учнів, якщо він працює за покликанням, не байдужий до своєї справи. Асертивні учні можуть бути в асертивного вчителя, котрий навчає дітей поважати інших і себе. Бачу, як вирости за цей рік мої другокласники, як сяють їхні очі та усмішки на обличчях. Отже, ми на правильному шляху до успіху!